

# DİRENÇLİ KENTLER



Dirençli Kentler stratejisi oluşturmanın ilk adımı kentsel yönetişimde paydaşları iyi belirlemektir. Şehrin paydaşlarının belirlenerek afet sırasındaki süreçte rolleri, katılımı ve fonksiyonları belirlenmelidir. Bu paydaşlar arasında iletişim çok iyi kurulmalıdır. Paydaşların görüşleri alınmalıdır; ayrıca paydaşların görüş, öneri ve beklentilerinin yapılacak planlama sürecine dahil edilmesiyle planın bu kesimlerce sahiplenilmesi ve planın uygulanma şansının artmasını amaçlamalıyız.



**Ömer ERU**  
(E) Vali Yardımcısı

**D**irençli kentler, gelecekteki yaşanması olası ekonomik, çevresel, sosyal ve kurumsal olumsuzluğu, iyileştirme ve bunlara hazırlanma yeteneğine sahip şehirlerdir.

Latince kökenli İngilizce bir kelime olan "resilience", Türkçeye "dirençlilik" olarak çevrilmiş. Afet ve kriz anlarında bazı şehirler çökebilir, ancak 'dirençli şehirler' ayakta kalır veya en az zarar görür. Uluslararası bir ekonomi örgütü olan OECD'ye göre dirençli şehirler gelecekteki ekono-

mik, çevresel, sosyal ve kurumsal şoklara hazırlıklı olan, onları absorbe edebilen ve bu krizlerden sağlam çıkabilen şehirlerdir.

Bir şehri dirençli kılan çok önemli bir etken de insanın, şehirlinin, bireyin yaşadığı şehir için direnci ve üzerine düşen rolleri iyi bilmesi gerekir. Bir şehrin insanları yeteri kadar istekli, mücadeleci, güçlü kısıacası dirençli olmazsa o şehir dirençli olamaz.

Genelde günlük yaşamda biz insanlar şahit olduğumuz bazı olaylar karşısında du-

yarlı değildir. Trafik zorluğu çekeriz ama şikayetçi olmayız. Çöp atanlar için şikayetçi olmayız. Gürültü kirliliğinden rahatsız olmayız ve fazla gürültü yapanı uyarımız. Tehlikeli araç kullanımları ihbar etmeyiz. Önce işe kendimizden, kendimizi değiştirmekten başlamalıyız. Toplum yararına olan konularda cesur olmalıyız.

Lev Tolstoy bu konuda şunu der: "Dünyada görmek istediğiniz değişim olun."

Bir kent dirençli kent haline getirilmeye çalışılmalıdır. Bunun için kent yönetiminde ortak bir anlayışı oluşturmamız lazımdır. Bu konuda kent yönetişimi denen kavram karşımıza çıkar. Kent yönetişim kavramını incelemek lazımdır. Kent konseyleri buna örnek olabilir. Bu yönetişimde değişik gruplar vardır. Bu gruplar ve birimler kendi yetiştikleri ve uğraştıkları alanlarında uzmanlaşmışlardır. Her birim normal görevlerinin yanında bir afet sırasında ne yapacaklarını nasıl bir davranışta bulacaklarını kimlerle iş birliği yapacaklarını belirlemek için bir plan yapar. Bu planı zamanla değiştirebilir ve düzeltebilirler.

Afet sırasında nasıl çalışacaklarını önceden bilirler. Afetten sonra da normal yaşama en kısa sürede nasıl geçileceğini ve bunun sürdürülebilirliğini önceden planlarlar. Bu konuda önceden tatbikatlar yaparlar.

İngiltere'ye dil öğrenmek için gittiğimde okulda ders yaparken anons geldi. Yangın alarmıydı. Sınıfta herkes merdivenleri inerek bahçeye çıktık. Ertesi gün okulun üç gün kapatıldığını gördük. Bu konuyla ilgili birim binadan kurallara göre dışarı çıkılmadığını görmüş. Tutanak tutmuş ve müeyyideyi hemen ertesi gün uygulamaya başlamışlar.

Önce yerleşilen şehrin toprak yapısını çok iyi incelemek lazım. Tarihte periyodik olarak ne zamanlarda afet olduğunu bilmek lazım. İmar uygu-

lamalarında akarsuların yanına veya içine bina yaptırmamak lazım.

Afetten sonra ilk şokun atlatılması için neler yapılacağını önceden belirlemek lazımdır. Bu sırada kanunları çekinmeden uygulamak ve kararlı olmak lazım. Örnek olarak Maçka sel felaketinde yapılanları açıklayabilirim. Eczaneler kapatılmıştı. Polislerle kapılarını açtık ilaçları aldık. Tutanaklarını tuttuk. Liseyi hastane haline getirdik. Özel yurtların görevlileri kapılarını kilitleyip gitmişlerdi. Hemen karyola battaniye ve yatakları aldık. Hastaneye getirdik. İlçede ne kadar greyder ve dozer varsa hemen el koyup kurtarma işlerinde yol açma işlerinde kullandık. Sonra da bakanlığımızdan gelen ek ödenekle hak sahiplerine ödemeleri yaptık.

Dirençli Kentler stratejisi oluşturmanın ilk adımı kentsel yönetişimde paydaşları iyi belirlemektir. Şehrin paydaşlarının belirlenerek afet sırasındaki süreçte rolleri, katılımı ve fonksiyonları belirlenmelidir. Bu paydaşlar arasında iletişim çok iyi kurulmalıdır. Paydaşların görüşleri alınmalıdır; ayrıca paydaşların görüş, öneri ve beklentilerinin yapılacak planlama sürecine dahil edilmesiyle planın bu kesimlerce sahiplenilmesi ve planın uygulanma şansının artması amaçlanmalıdır.

Yapılacak toplantılarda ihtiyaçların neler olabileceği belirlenir. Sorunlar ortaya konur ve belirlenir. Bundan sonra sorunların kısa, orta ve uzun vadede nasıl çözüleceği yöntemleri belirlenir. Bu konuda hedef faaliyetler ve bu alanlarda asıl sorumlu olan koordine edecek birimler sorumlu birimler belirlenir. Ayrıca bu birimlerin belli zamanlarda yaptıkları çalışma raporlarını verecekleri bir merkez saptanmalıdır. Her birim kendi alanında eylemlerini belirlemelidir. Diğer paydaşlarıyla işbölümü yapılmalıdır. Böyle örgütlü ve önceden önlem alan ve çalışma şekilleri belirlenen birimlerle çalışma

yapılırsa bir afette en az zararlar şok atlatılabilir.

Şok atlatıldıktan sonra çalışmalarda önemli olan bir konu da o yerde hayatın sürdürülebilirliğinin sağlanmasıdır.

Sürdürülebilirlik ve sahiplenme olmazsa kurumlar arası iş birliğinin az olması ile beraber yapılan çalışmalar havada kalır. Hem yerel yönetimlerin hem üniversitelerin hem ilgili devlet kurumlarının ve sivil toplum kuruluşlarının aktif olarak katılacağı bir vizyon ortaya koymak sürdürülebilirliği artırılabilir.

Aydın'da vali yardımcısı olarak çalıştığım sırada Türkiye' de ilk defa kriz merkezi binasını yaptık. Binada ildeki birimlere birer bölüm verdik. Her birim personeli burada 24 saat görev yapmaya başladılar. Belediyenin bir itfaiye grubunu da buraya taşıdık. Tatbikatlar yaptırdık. Ankara'da bakanlık ve kriz merkezindeki birimlerle tatbikat yaptık. Mahalli idareler afetlerde yardım hizmet birliği kurduk. Her belediye birlik bütçesinden ödenek ayırmaya başladı. Amaç her yerleşim yerinde afet sırasında kullanılacak araç gereçlerini alarak yerleşim yerlerinde bir depoda muhafaza etmektir. Örneğin, bir deprem sırasında sağ kurtulanların bu aletlerle olaya en kısa sürede müdahale edebileceklerdi. Şimdi birlik Büyükşehir belediye bünyesinde bulunmaktadır.

**Afetten korkmamak lazım. Ona önceden hazırlıklı olmak ve gerekli önlemleri önceden almak lazım. Dirençli şehirleri oluşturarak ancak böyle afetlere hazırlanabilir ve bu fırtınayı en az zayıflatılabılıriz.**